

Tumorji žlez slinavk

Kaj so tumorji žlez slinavk?

Žleze slinavke so žleze, prisotne blizu ali v ustni votlini, kjer nastaja slina. Največja žleza slinavka je parotidna ali obušesna žleza. Nahaja se pred ušesom in je najpogostejše mesto, kjer se pojavljajo tumorji žlez slinavk.

Poznamo več tipov tumorjev žlez slinavk. Benigni (nenevarni) tumorji so adenomi in so vedno omejeni na žleze slinavke. Maligni (nevarni) tumorji so karcinomi, ti se lahko v redkih primerih razširijo izven žlez.

Pri novorojenčkih se lahko v žlezah slinavkah pojavijo tudi nenevarni žilni tumorji, npr. hemangiomi ali limfangiomi. V žleze slinavke pa lahko zasevajo tudi maligni tumorji drugih lokacij (metastaze).

Kdo zboli za tumorjem žlez slinavk in zakaj?

Tumorji žlez slinavk se lahko pojavijo v vseh starostnih skupinah. Najpogosteje se pojavijo pri odraslih. Vzroka za pojav teh tumorjev pri otrocih ne poznamo.

Ali obstaja tveganje za pojav tumorja tudi pri sorojcih?

Ne. Pojav tumorjev žlez slinavk ni povezan z nobenim dednim sindromom nagnjenosti k pojavu tumorjev.

So vsi tumorji žlez slinavk enaki?

Obstaja več različnih vrst tumorjev žlez slinavk, med njimi razlikujemo s pomočjo histološkega pregleda tumorskega tkiva.

Kaj so značilni simptomi in znaki pri tumorju žlez slinavk?

Ponavadi jih opazimo kot neboleče zatrdline, pri tumorju parotidne žleze, ki je najpogostejši, opazimo zatrdlino pred ušesom. Lahko se pojavi tudi pareza obraznega živca - v takem primeru vidimo nesimetričen nasmeh in nepopolno zapiranje vek. Če se tumor razvije v podčeljustni žlezi ali manjših žlezah v ustni votlini, ima lahko otrok težave s požiranjem.

Katere preiskave so potrebne za postavitve diagnoze?

Ultrazvok je preiskava prvega izbora za odkritje tumorja. Z magnetno resonanco obraza (MRI), natančneje opredelimo lokacijo, velikost in razsežnost tumorja. Če potrdimo, da je tumor malignen, je potrebno opraviti še dodatne slikovne preiskave za odkrivanje oz. izključitev oddaljenih zasevkov.

Ali obstajajo različni stadiji bolezni?

Večina tumorjev je omejenih na žleze slinavke. Pri karcinomih pa se lahko pojavijo zasevki v okolnih bezgavkah na vratu, zelo redko pa tudi oddaljeni zasevki v drugih organih.

Kako zdravimo tumorje žlez slinavk?

Tumorje žlez slinavk je treba kirurško odstraniti. Pri adenomih in večini karcinomov dodatna terapija ni potrebna.

Pri nekaterih tumorjih parotidne žleze je popolna odstranitev težavna zaradi bližine obraznega živca. V takem primeru, če je diagnoza nejasna, je smiselna delna odstranitev, da se ohrani funkcija obraznega živca. V primeru, da histološki pregled tumorja pokaže, da gre za maligni tumor, se odločamo o ponovni operaciji. Pri malignih tumorjih je včasih potrebno odstraniti tudi bližnje bezgavke na vratu, če obstaja sum za zasevke. V primeru prisotnih zasevkov v bezgavkah, je včasih potrebna radioterapija.

Kakšna je uspešnost zdravljenja?

Prognosa tumorjev žlez slinavk je zelo dobra. Kljub temu lahko tako pri malignih kot benignih tumorjih pride do ponovitve, največkrat v primeru nepopolne odstranitve tumorja. Pri večini primerov je potrebna ponovna odstranitev in v primeru nepopolne odstranitve dodatna terapija, npr. radioterapija.

Kakšne raziskave potekajo na področju tumorjev žlez slinavk?

Zbiranje in analiza podatkov o zdravljenju tumorjev žlez slinavk na mednarodnem nivoju je omogočila razvoj smernic za obravnavo te bolezni, kar je dodatno izboljšalo uspešnost zdravljenja bolnikov. S pomočjo smernic lažje prepoznamo bolnike z visokim tveganjem in jih ustrezno zdravimo, medtem ko se lahko bolniki z nizkim tveganjem izognejo nepotrebnim terapijam.

Kakšna je vloga skupine EXPeRT pri otrocih s tumorji žlez slinavk?

Trenutno EXPeRT izvaja mednarodno analizo približno 200 bolnikov s tumorji žlez slinavk iz Francije, Nemčije, Poljske, Italije in Združenega kraljestva. Izkušnje te in predhodnih analiz so osnova za razvoj smernic, omenjenih zgoraj.

Glavni cilji EXPeRT skupine so:

- zbiranje podatkov evropskih bolnikov,
- oblikovanje smernic za postavitve diagnoze in zdravljenje,
- omogočati posvet o načinu zdravljenja za posameznega bolnika,
- ureditev mreže mednarodnih specialistov in možnosti posveta s svetovnimi strokovnjaki v težjih primerih
- podpiranje genetskih in bioloških raziskovalnih projektov.